

انتخاب نظام مشارکتی مناسب در ایجاد شکل آب‌بران در استان گیلان با استفاده از

مدل تصمیم‌گیری چند معیاره

منوچهر پارسافر^۱، محمدصادق اللهیاری^۲، علیرضا پیکانی^۳ و زهرا باقرامیری^۴

۱ دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رشت، ۲ استادیار گروه مدیریت

کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رشت، ۳ دانشیار گروه اقتصاد کشاورزی، دانشگاه تهران، کرج، ۴ باشگاه

پژوهشگران جوان و نخبان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رشت

z.bagheramiri@gmail.com

نهادینه کردن شکل آب‌بران یکی از سازوکارهای مدیریت مشارکتی آبیاری است که بسترساز مشارکت کشاورزان درغلبه بر مشکل کم آبی در رسیدن به اهداف مدیریت پایدار آب کشاورزی خواهد بود. این پژوهش باهدف شناسایی مناسب‌ترین نظام مشارکتی برای ایجاد شکل آب‌بران در استان گیلان با استفاده از فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) انجام گرفته است. تحقیق از نوع توصیفی به روش پیمایش و از طریق نمونه‌گیری هدفمند اقدام به جمع‌آوری داده‌ها گردید. پارادایم تحقیق از لحاظ رویکرد کمی می‌باشد. با توجه به پیشینه سازمان‌ها و نظام‌های مشارکتی، سه نظام سنتی، تعاونی تولید و تعاونی روستایی از طریق مطالعات کتابخانه‌ای به عنوان گزینه‌های رقیب استفاده شدند. با توجه به تکنیک تحلیل داده‌ها و انتخاب مناسب‌ترین گزینه برای نظام مشارکتی آبیاری، سه معیار اصلی با عنوان معیار اجتماعی، معیار اقتصادی و معیار نگرشی بهره‌برداران شناسایی و برای هر معیار نیز چهار زیرمعیار شناسایی شد. سپس ساختار سلسله مراتبی مساله تحقیق ترسیم و براساس آن سه نوع پرسشنامه تدوین گردید. در مرحله بعد، فهرستی از افراد متخصص تهیه شد که نهایتاً ۲۲ نفر برای تکمیل پرسشنامه انتخاب شدند. و در نهایت تحلیل نتایج حاصله به کمک نرم افزار SuperDecision انجام گرفت. نتایج نشان دادند براساس تمامی معیارها و زیرمعیارهای مورد بررسی نظام تعاونی تولید با وزن نهایی ۰/۴۲۱ از بالاترین اولویت برخوردار بوده است بنابراین مناسب‌ترین گزینه برای طرح ریزی نظام مشارکتی آبیاری در ایجاد شکل آب‌بران به شمار میرود پس از آن نظام سنتی با وزن نهایی ۰/۳۰۶ دارای اولویت دوم و تعاونی روستایی با وزن نهایی ۰/۲۷۳ دارای اولویت سوم می‌باشد. به طور کلی زیرمعیارهای اجتماعی بیشترین تاثیر را بر نظام سنتی و زیرمعیارهای اقتصادی و نگرشی بهره‌برداران بیشترین تاثیر را بر تعاونی تولید نشان دادند.

واژه‌های کلیدی: فرآیند تحلیل سلسله مراتبی، تصمیم‌گیری چند معیاره، نظام مشارکتی، شکل آب-بران، تعاونی تولید، مشارکت، نظام بهره‌برداری